

PARADISOS OCEÀNICS

d'Aurora Bertrana - Divendres 15 de juliol, 19.00 h

Aurora Bertrana

PARADISOS OCEÀNICS

Els savis somreien amb desdeny i publicaven discretes ironies saludant l'aparició de *Paradisos oceànics*. Una dona, sense demanar-los consell, gosava escriure i publicar un llibre entusiasta que cantava la naturalesa exòtica i els homes primitius. Amb elegants calfreds m'acusaven de deixeble de Rousseau. Els molestava que, sense com va ni com ve, jo pugés amb un saltiró a la plataforma del «tramvia de l'anomenada», on ells ja anaven estrets i fent equilibris per no perdre el lloc.

:Rata-

Aurora Bertrana va néixer a Girona el 29 d'octubre de 1892 i va morir a Berga el 3 de setembre de 1974. Era filla del també escriptor i pintor Prudenci Bertrana, un hereu rural amb poca fortuna, i de Neus Salazar, que venia d'una família de militars. Malgrat les dificultats econòmiques, el pare va voler que estudiés i la va encaminar cap a la música, tot i que ella sentia més atracció per la literatura. Els estudis de violoncel la van portar a Barcelona. Per col·laborar en l'economia familiar, tocava en una orquestra de senyoretetes. Però ja aleshores tenia la necessitat de viatjar, i quan li van denegar, a causa de l'inici de la dictadura de Primo de Rivera, el 1923, una beca per ampliar els estudis a Suïssa se n'hi va anar igualment. És a Ginebra, on escriu els seus primers textos, que publica a *La Veu de Catalunya* el 1924. També hi forma un trio de jazz només de dones i actuen en hotels, cafeteries i balnearis. Aquestes i altres experiències la converteixen en una dona cosmopolita. L'any 1925 es casa amb *monsieur* Choffat, enginyer elèctric, que va acceptar una feina a Tahití. El matrimoni va passar tres anys a Papeete; allí Bertrana es va interessar per la vida de la població autòctona.

Durant l'estada a la Polinèsia, Aurora Bertrana va escriure diferents reportatges que va publicar a la revista *D'ací i d'allà*. En tornar a Barcelona, aquests textos es van convertir en el llibre *Paradisos oceànics*, publicat el 1930, i que va ser un èxit absolut. En certa manera s'especialitza en la literatura de viatges i, fruit també de la seva estada a Tahití, publica *Peikea, princesa caníbal i altres contes* (1934) i *El Marroc sensual i fanàtic* (1936), relat del seu viatge en solitari a aquest país l'any 1935. A part de l'activitat literària, Bertrana dictava conferències, escrivia articles, va dirigir el Lyceum Club (una mena d'institució educativa per les dones obreres) i es va presentar a les eleccions de 1933 per ERC. Era, per tant, una figura pública amb una carrera literària incipient, i amb un nom dins la societat literària catalana quan va esclatar la Guerra Civil. Si bé ella va defensar la República, el seu marit es va passar al bàndol franquista l'any 37. El 1938 Aurora Bertrana es va exiliar a Ginebra. Passa un període de penúries econòmiques, que trampeja col·laborant a la ràdio, fent traduccions i fins i tot de minyona, però també desenvolupa una tasca humanitària que li serveix de base per algunes de les seves posteriors novel·les. Finalment, es trasllada a Prada de Conflent, on coincideix amb Pau Casals i Pompeu Fabra. Gràcies a la intervenció d'un cosí de la branca Salazar, pot tornar definitivament a Catalunya, on sembla que pateix cert boicot i sobreviu fent classes particulars de francès. La darrera gran obra de Bertrana són les seves memòries, que consten de dos volums (1973 i 1975, respectivament, el segon aparegut pòstumament), que arriben fins l'any 1949, el del seu retorn a Catalunya.

Algunes de les seves obres:

- *L'illa perduda*, 1935
- *Edelweiss*, 1937
- *Tres presoners*, 1957
- *Entre dos silencis*, 1958 (la va escriure originalment en castellà i fou traduïda al català per Joan Sales i Vallès)
- *La nimfa d'argila*, 1959 (infantil)
- *Una vida*, 1965 (la biografia del seu pare)
- *Ovidi i sis narracions més*, 1965
- *Fracàs*, 1966
- *Vent de grop*, 1967 (adaptada al cinema com a *La lenta agonía de los peces fuera del agua*)
- *La ciutat dels joves*, 1971

Mariàngela Vilallonga és doctora en Filologia Clàssica per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i catedràtica emèrita de Filologia Llatina de la Universitat de Girona (UdG) especialitzada en literatura llatina del renaixement a la Corona d'Aragó.

Actualment, Vilallonga és directora de la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent de la UdG i presideix la Fundació Prudenci Bertrana. És membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans des del 2005 i va ser vicepresidenta de la Secció Filològica d'aquesta institució.

Entre el març del 2019 i el setembre del 2020 va ser consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya.